

Vzácné léky proti satanovým úkladům

1. Janova 2:15-17

Martin Hýsek

16. listopadu 2014

Dnešní slovo bude hodně vycházet z knihy puritána Thomase Brookse *Precious Remedies Against Satan's Devices*, kterou právě čtu a která je mi zvláštním požehnáním. Tento Boží muž se v ní zabývá různými způsoby, kterými se ďábel snaží nalákat věřící do hříchu, odlákat je od svatých povinností a udržovat je ve stavu pochybností a nejistoty, a dává praktické rady, jak se těmto nástrahám vyhnout. Apoštol Pavel o Satanovi psal, že „*nejsou nám neznámá myšlení jeho.*“ (2. Kor. 2:11) Slovo, které kraličtí překládají jako myšlení, se dá přeložit také jako záměry nebo úklady. Ďábel nás chce jako lev řvoucí pohltit a Písmo nás o tom varuje – a ne jen v obecných termínech, ale velmi konkrétně, co a jak činí, aby nás zničil. Proto můžeme říci, že nám jeho úklady nejsou neznámé, a Thomas Brooks se na úvod své knihy na toto odvolává.

Jedním z nástrojů, jak svést křesťany ke hříchu a jak je odlákat od jejich svatých povinností – jako jsou modlitby, čtení Písma, účast na bohoslužbě a podobně – je *vyličít a předvádět svět v takovém hávu, aby polapil duši a získal pro svět její náklonnost*. Tato taktika je jedna z jeho oblíbených. Satan Pána Ježíše pokoušel na poušti třikrát, a jako jedno z pokušení zvolil právě toto: „*I vedl jej ďábel na horu vysokou, a ukázal mu všechna království okršlku země pojednou. A řekl jemu ďábel: Toběť dám tuto všechnu moc i slávu těchto [království], nebo mně dána jest, a komuž bych koli chtěl, dám ji. Protož ty pokloníš-li se přede mnou, budeť všechno tvé.*“ (Lk. 4:5-7) Zde se Satan snažil Pánu Ježíši předložit a předvést svět v celé jeho slávě a nádheře – přesně to, o čem píše Thomas Brooks. A když takto ďábel pokoušel dokonalého, bezhříšného a cele svatého Mistra, tím více tak bude pokoušet učedníky, kteří na rozdíl od Něj mají potenciál padnout, a ne malý.

Nebezpečí přílišné náklonnosti ke světu je reálné a veliké, jak ukazuje náš text. Už jen to, že Boží Slovo varuje před láskou ke světu, ukazuje, že naše stará přirozenost, která v nás stále v tomto těle přebývá, je k tomu velmi nakloněná. Pán Bůh nemluví a nevaruje nadarmo. A velikost tohoto nebezpečí spočívá v tom, co z lásky ke světu vyplývá – miluje-li kdo svět, lásky Otcovy v něm není. Tyto dvě věci nejsou slučitelné. Světem pak máme rozumět, jak píše Kalvín „*vše spojené s tímto světem, mimo toho, co souvisí s královstvím Božím a nadějí věčného života*“ - ty věci, ke kterým se upínají žádosti těla, žádosti očí a pýcha života, které vyvěrají a jsou poháněny hříšnou přirozeností. Existuje tedy úzká souvislost se světem a lidským srdcem – čteme, že žádosti jsou ze světa, ale zároveň je jasné, že žádosti pochází ze srdce; jedno jde tedy ruku v ruce s druhým. Máme-li se tedy varovat toho, aby nás Satan neoklamal, musíme si dávat pozor nejen na věci okolo nás, ale i na to, co je uvnitř nás, co je v srdci. I proto se rady Thomase Brookse zaměřují na vnitřního

člověka, na rozjímání v srdci o skutečné povaze věcí skrze duchovní vhled.

První radou (nápravou, lékem) je rozjímat nad nemohoucností a bezmocí věcí na tomto světě; to jest, jak nás nedokážou zajistit a uchránit před zlem ani zaopatřit něco skutečně a trvale dobrého. „Zlatá koruna nevyhladí bolest hlavy, treпка z hedvábí neuleví záchvatu pakostnice a klenot na krku nezbaví bolesti zubů.“ Ani to největší bohatství člověka nezajistí. Považme krále Nabuchodonozora – ten muž měl doslova všechno, co si jen mohl přát a co mu svět jeho doby mohl poskytnout. Jeho moc, sláva a bohatství ho však neuchránily, aby nežil 7 let jako zvíře. A naopak, nedostatek těchto věcí pro Boží děti neznamená, že je jejich situace nějak ošemetná. Učedníci neměli nic, ale zároveň jim nic nescházelo, Pán Bůh se o ně postaral: „*I řekl jim: Když jsem vás posílal bez pytlíka, a bez mošny, a bez obuvi, zdali jste v čem nedostatek měli? A oni řekli: V ničemž.*“ (Lk. 22:34) Proč bychom tedy měli toužit a usilovat o věci, které nemají moc nás zajistit? Lépe je tedy vskutku užívat tohoto světa, jako bychom jej neužívali.

Za druhé máme stejně tak rozjímat nad marností všeho světského nebo zemského dobra, jako kázal Šalomoun: „*Marnost nad marnostmi, řekl kazatel, marnost nad marnostmi, [a] všechno marnost.*“ (Kaz. 1:2) Nezapomínejme, že zde hovoří osobní zkušenost člověka, který vyzkoušel naprosto všechno, a shledal to prázdným (Kaz. 2:1-11). Jak však píše Thomas Brooks, mnozí by toto s Šalomounem ústy vyznávali, ale v srdci o tom nejsou plně přesvědčeni, protože o ty věci stále usilují a následují je, jako by v ničem jiném nebyla blaženost a sláva, a tak nakonec přicházejí o všechno. Ezau nevážil marnost přehnané žádosti po šocovici, a až pozdě shledal, že pro ten pokrm přišel o požehnání. K čemu mu nakonec bylo, že si jednou naplnil břicho? Bylo to marné. Boháč v příběhu Pána Ježíše se oblačel v šarlat a každý den skvostně hodoval; a marnost toho zjistil až příliš pozdě, až když umřel a poté pozdvihl oči svých v pekle. Naopak Mojžíš, který mohl prožít celý život v luxusu a pohodlí Egypta, to seznal z hlediska věčnosti jako marnost, a zvolil raději protivenství trpěti s lidem Božím, nežli časné a hříšné pohodlí mít. A tak je dobrá rada, kterou dal Elihu: „*Hleď, abys se neohlédal na marnost, zvoluje ji raději, nežli ssoužení.*“ (Job 36:21)

Za třetí máme rozjímat nad tím, jak je vše pod sluncem nejisté, proměnlivé a nestálé. „*Svět pomíjí a žádost jeho.*“ (1. Jan 2:15) „*Neboť pomíjí způsob tohoto světa.*“ (1. Kor. 7:31) To nám ukazuje, píše Thomas Brooks, že v padlém stvoření není žádné stálosti, pevnosti, ukotvenosti. Krátká doba, ba, jediný den může změnit celou situaci. Job přišel v jediném dni o všechno. Jeden den Balsazar hodoval, a druhý den byl již mrtev. Samson šel spát v plné síle a ráno se probudil bezmocný – aniž o tom věděl. Goliáš 40 dnů vycházel a posmíval se Izraeli, a zdálo se, že mu v tom nikdo a nic nemůže zabránit – ale stačil jeden kámen, a v jednom momentě bylo po všem. V jednu chvíli byli Filištinští plní sebejistoty, a najednou byli ochromení, neschopní odporu a byli poté poraženi – v jednu chvíli. Za dnů Noe lidi jedli, pili, ženili se a vdávaly, „*až do toho dne, v kterémž Noe vešel do korábu, i přišla potopa a zachvátila všechny.*“ (Lk. 17:27) I Pán Ježíš zažil něco

podobného – v jednu chvíli skoro celý národ volal „Hosana synu Davidovu“, a za týden zástup volal „Ukřižuj!“

Jakožto malou odbočku však dodejme, že Pán Bůh je mocen obrátit i ty nejzoufalejší situace v dobré za velmi krátkou dobu. Za dob Elizea, když bylo Samaří obleženo Syrskými, obyvatelé umírali hlady; za jednu noc však Pán Bůh způsobil, že vojsko uteklo a nedostatek se obrátil v hojnost. Pavel a Silas byli v jednu chvíli zbičováni a zavřeni do vězení do klády, ale přes noc poslal Pán Bůh zemětřesení, které je osvobodilo. Žalářník, jež se na základě toho obrátil, je pak ošetřil a hned ráno se jim představitelé města pokorně za vše omlouvali. Jaká změna přes noc! Tyto pozitivní změny se však nestaly zásluhou světa, ale Božím milostivým zásahem. Oč lépe je tak doufat v Hospodina, než spoléhat se na věci pod nebem!

Za čtvrté bychom měli vážně zvažovat, že ony veliké, slavné a nádherné věci tohoto světa jsou člověku škodlivé pro zkaženost jejich srdcí. Věci světa zabírají a spotřebovávají tolik času, energie a myšlenek, které mohly být využity lépe; ale nejen to, to vše se obrací proti člověku, protože přerušují obecnství s Pánem Bohem, oslabují a ochlazují lásku k Němu, Jeho věcem a Jeho lidu a působí v nás, že jednáme jako ti, kteří jsou zcela jiní než On – a to vše, pokud rovnou nezahubí duši, způsobí to zbytečné trápení a ztroskotání. „*„Kteříž pak chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení, a v osídlo, a v žádosti mnohé nerozumné a škodlivé, kteréž pohřžují lidi v zahynutí a v zatracení. Kořen zajisté všeho zlého jestiť milování peněz, kterýchžto někteří žádostivi jsouce, pobloudili od víry a sami se naplnili bolestmi mnohými.*“ (1. Tim. 6:9-10) Šalomoun si zamiloval mnoho žen cizozemek, a později hořce litoval, co tím na sebe přivedl: „*I našel jsem věc hořčejší nad smrt, ženu, jejíž srdce tenata, a ruce její okovy.*“ (Kaz. 7:25)

Naproti tomu Josef pamatoval, jak škodlivé a zhoubné je poddat se světu, žádostem těla a žádostem očí, když ho žena Putifarova sváděla ke hříchu. „*Jak bych tedy učinil takovou nešlechtnost, a hřešil i proti Bohu?*“ (Gn. 39:9) Nakonec ho to dostalo do vězení; Josef však věděl, že vězení na rozdíl od hříchu nemůže uškodit jeho duši. Pán Bůh mu jeho věrnost nakonec požehnal a velice ho zvýšil a poctil.

Za páté máme pamatovat, že blaženost tohoto světa je smíšená s hořkostí; nikdy není ryzí a nezkalená. Všechny růže tohoto světa jsou poseté mnohými trny. Nadto čím víc kdo oddává radovánkám a rozkošem tohoto světa, tím větší je toto smíšení. Když to třeba někdo přehání s dobrým jídlem, nakonec to skončí bolestí břicha. Jonáš se velice radoval z břechťanu, ale poté si dokonce přál umřít. Jeho radost ze stínu nebyla dokonalá, ale smíšená s trápením. Ráchel měla lásku Jákoba, ale trápila se, že nemá děti; Lía naopak měla děti, ale trápila se, že nemá lásku svého manžela. Tak i radost z rodiny, která je dobrá a požehnaná, se často mísí s bolestí. Považme, jakou mnohou hořkost přinesl rodinný život Davidovi. A i Jan Amos Komenský, když v Labyrintu světa píše o manželství, uzavírá to takto: „Ale znikna toho, nic předce nevím, co vlastně o tom stavu

povědít: více-li potěšení v něm, když se zdaří (jakož se domnívám, že mně tak bylo sedlo), čili žalosti více, z přerozličných příčin. To pamatuji toliko, že i bez něho i v něm teskno bývá: a i když se nejlíp zdaří, sladké s hořkým se mísí.“ A proto ti, kteří se zde na zemi radují, byli jako by se neradovali. Oč lépe je usilovat o radost věčnou, plnou, svatou a dokonalou. Žijme tedy tak, abychom mohli uslyšet: „*To dobře, služebníče dobrý a věrný, nad málem byl jsi věrný, nad mnohem tebe ustanovím. Vejdíš v radost pána svého.*“ (Mt. 25:21)

Za šesté máme získat lepší známost a jistotu požehnanějších a slavnějších věcí. K tomu směřovali hrdinové víry. Abraham „*očekával města základy majícího, jehožto řemeslník a stavitel jest Bůh.*“ (Žd. 11:10) Mojžiš prohlédal k hojné odplatě a tak, jako by viděl neviditelného, tak se utvrdil. A všichni žádali lepší vlasti, to jest nebeské. A kdyby křesťané více rozjímali nad onou budoucí slávou a odměnou, méně by se dozajista utíkali ke světu. Dábel chce zamlžit a odvrátit naši mysl od svrchních věcí, jako by nebyly žádostivé, a připoutat naše srdce zde. Jeden zarytý komunista v 50. letech napsal: „Máme před sebou vysoký ideál: svou tělesnou a duševní prací, rozvinutím všech nespočetných schopností pracujících vybudovat společnost, v níž na základě společenského vlastnictví budou všichni žít šťastně a blahobytně, bohatým kulturním životem. Jak uboze a chudokrevně vedle toho vyhlíží iluze věčného života v náruči Boží.“ To zní uším věřících směšně; jak mnoho vyznávajících křesťanů ovšem v praxi jedná, jako by jim vyhlídka věčného života v náruči Boží oproti tomu, co má zde, vyhlížela uboze! Abychom se toho uchránili, musíme svou mysl povznášet k nebesům a mnoho rozjímat nad nebeským královstvím a nad všelikým požehnáním duchovním v nebeských věcech v Kristu. Jak píše Thomas Brooks: „*Let heaven be a man's object, and earth will soon be his abject.*“ (Bude-li nebe předmětem lidského rozjímání, země bude brzy předmětem jeho pohrdání.)

Za sedmé máme zvážit, že pravá blaženost a uspokojení nespočívá v užívání zemského dobra. „*Kdo miluje peníze, nenasytí se penězi; a kdo miluje hojnost, nebude mítí užitku.*“ (Kaz. 5:10) A zde opět mluví Šalomounova zkušenost. Jak píše Thomas Brooks, andělé se dozajista těší veškeré blaženosti a požehnání, ale nikdo z nich nemá ani zlato, stříbro a drahokamy, ani krásu a nádheru tohoto světa. A pokud by se blaho dalo najít v těchto věcech, dozajista by Pán Ježíš, který je právoplatným královským dědicem všech věcí, by tyto všechny věci měl, když byl zde na zemi. On však neměl naopak nic z toho. Už jen to nám ukazuje, jak prázdné a marné věci světa jsou, když si je nevzal Král králů a Pán pánů. Dále Thomas Brooks píše, že štěstí a blaženosti dozajista nespočívá v těch věcech, které nemohou člověka utěšit na smrtelné posteli. A žádost po věcech světa se nikdy nenasytí; je jako ona pijavice, která stále říká: Dej, dej! Spějme tedy k věcem, které nasytí trvale a věčně – a ty jsou skryty jen v Pánu Bohu a přístupné jen skrze Pána Ježíše.

A naposledy, **za osmé**, abychom se uchránili toho, chovat v srdci náklonnost světu, máme vážně zvažovat důstojnost a cenu duše. Duše je cennější než celý svět. Za naši duši položil svůj

život a prolil svou krev Pán Ježíš Kristus, a my bychom ji měli upírat na věci tak nízké? Jak píše Thomas Brooks, nic není pro duši víc ponižující, dovolit, aby slepě milovala malou blyštivou zemi, maličkou nalíčenou krásu a vadnou slávu, když je schopna jednoty s Pánem Ježíšem Kristem, obecenství s Otcem a těšení se z věčného patření na Pána Boha.

K těmto věcem bychom tedy měli ustavit svou mysl, abychom směřovali ke svrchním věcem. Thomas Brooks sám píše, že nad léky či nápravami proti tomuto konkrétnímu satanovu úkladu strávil hodně času, a to proto, že právě jím obvykle duším lidí uškodí více než skrze cokoli jiného. Nebezpečí je veliké a nikdo proti němu není sám o sobě imunní. Potřebujeme se tedy z milosti Boží od těchto věcí usilovně odvracet a přiklánět se k tomu, co je svaté, spravedlivé, dobré a prospěšné. Na závěr ještě znovu poslechněme slova Božího muže: „Přál bych si, aby onen verš, *'ale jakž jsem se ohlédl na všechny skutky své, kteréž činily ruce mé, a na práci úsilně vedenou, a aj, všechno marnost a trápení ducha, a že nic není užitečného pod sluncem'* (Kaz. 2:11) byl vyryt na prazích, kterými vstupujete, na stolech, za kterými sedíte, na nádobí, z něž jíte a číšíte, z nichž pijete, na postelích, na kterých ležíte, na oblečení, jež nosíte, na hlavách koní, na nichž jezdíte a na čele všech lidí, jež potkáváte – aby vaše duše nebyly skrze krásu a nádheru světa odvráceny od těch svatých a nebeských služeb, které vás mohou učinit požehnanými, zatímco žijete, a blaženými, když umřete, abyste mohli naposledy vydechnou do náručí Toho, který žije navěky a který učiní navěky šťastnými ty, kteří dávají přednost Kristovým duchovním věcem a věcem věčnosti nad všechny věci časné a pomíjející. Amen.